

dr hab. Włodzimierz Bazyli Krasulak-Wiśniewski, prof. uczelni
Wydział Architektury Wnętrz
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

oraz dorobku artystycznego

mgr Pauliny Zwolak-Nowak

z Wydziału Architektury Wnętrz

Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie

sporządzona w związku ze wszczętym 18 marca 2019 roku

przewodem doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych,

dyscyplinie artystycznej sztuki projektowej

(uchwała nr WAW - 0012 - 2 - 12/ 2019).

Rozprawa doktorska

„Przestrzeń Człowieka. Architektura poza codziennością“

Doktorska praca projektowa

„Sanatorium myśli“

Lokalizacja

niedaleko wsi Żurawin nad Sanem w Bieszczadach

Promotor

prof. dr hab. Elżbieta Pakuła-Kwak

I.

Pisanie recenzji jest obowiązkiem nauczyciela akademickiego. W tym przypadku jest przyjemnością i ciekawym doświadczeniem poznania interesującej twórczości młodej projektantki. Twórczości skoncentrowanej głównie na wnętrzach mieszkalnych, którą cechuje kreatywność i wyraźna dbałość o detal, zestawienia barw, materiałów i faktur.

Ważnym elementem studiów doktoranckich są zadania dydaktyczne. W ich realizację doktorantka była silnie zaangażowana, biorąc czynny udział w korektach i koordynując warsztaty i ekspozycje. Starannie opracowane portfolio i CV oraz opinia Pani Promotor pozwalają mi wysoko ocenić działalność pani Pauliny jako projektantki i asystentki.

II.

Pani Paulina Zwolak-Nowak urodziła się w Tarnobrzegu w 1992 roku. W roku 2011 ukończyła Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Tarnobrzegu, a następnie podjęła studia na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Studia licencjackie (2011 - 2015) i magisterskie (2015 - 2017) ukończyła z wynikiem celującym. Obie prace dyplomowe również otrzymały oceny celujące i zyskały uznanie w konkursach „Akademia A&B“ na najlepszy dyplom: I nagroda za dyplom licencjacki w 2018 i finał konkursu za dyplom magisterski w 2019.

Nagrody i wyróżnienia otrzymały również inne projekty: I nagroda w konkursie VASCO Integracja 2017 (współpraca Jakub Nieć); wyróżnienie w międzynarodowym konkursie „Imaginary Landscapes III Incredible Cities“, Taiwan 2016; wyróżnienie w konkursie „Doskonałe Kolekcje Opoczno 2015“; I miejsce w konkursie Kler „Wizja Wypoczynku. Skandynawskie Ciepło“, 2014 (współpraca Jakub Nieć).

Już podczas studiów w roku 2015 współtworzyła pracownię projektową Projektyw, a od 2019 roku prowadzi pracownię pod własnym nazwiskiem. Tworzy całościowe projekty wnętrz mieszkalnych, a także publicznych.

III.

Pani Paulina Zwolak-Nowak przedstawiła do oceny dokumentację dorobku twórczego:

- portfolio wybranych projektów i realizacji oraz prezentację prac dyplomowych
- pracę doktorską „Przestrzeń Człowieka. Architektura poza codziennością“, której immanentną częścią jest dzieło projektowe „Sanatorium myśli“.

Portfolio, w przeważającej części, prezentuje wybrane z dorobku projekty wnętrz mieszkalnych, ale także przestrzeni publicznych. Ważnym dopełnieniem jest prezentacja prac dyplomowych oraz fotografii i grafik. Wybrane projekty wnętrz to prace indywidualne oraz realizowane we współpracy z Jakubem Nieciem. Cechami zasadniczymi portfolio są

klarowność i synteza. Właściwie dobrana dokumentacja fotograficzna i wizualizacje opatrzone są autorskim komentarzem. Daje to czytelny obraz dokonań projektowych doktorantki, co pozwala przeanalizować je i ocenić. Twórczość pani Pauliny cechuje wyraźna spójność ideowa i formalna. Dążenie do prostoty, dbałość o detal, dyscyplina w doborze środków wyrazu, szacunek dla odbiorcy i jego potrzeb, wysmakowane zestawienia kolorystyczne i materiałowe potwierdzają wysoką kulturę plastyczną i profesjonalizm.

Oto kilka przykładów ilustrujących powyższe stwierdzenia:

- apartament na Woli Justowskiej, 110 m² — szlachetne współbrzmienie szarości, brązów i czerni nadające przestrzeni kojący i komfortowy klimat;
- kawalerka, 27 m² — dzięki rozwiązaniom funkcjonalnym oraz wysmakowanym zestawieniom barwnym i fakturowym przestrzeń jest oryginalna i wygodna;
- wnętrza domu w Szczawnicy, 91 m² — wyrafinowana prostota łączenia naturalnych lokalnych materiałów: drewna i kamienia;
- mieszkanie, 65 m², ul. Korepty w Krakowie — złamane biel i zieleń w zestawieniu z grafitem i naturalnym dębem świadczą o wyjątkowym wyczuciu koloru;
- mieszkanie, 58 m², ul. Stawowa w Krakowie — udana próba budowania przestrzeni przez kontrastowe zestawienia monochromatycznej kolorystyki wnętrza z czarnymi akcentami wyposażenia oraz współczesnych i klasycznych elementów wykończenia.

Projekty dyplomowe, licencjackie i magisterskie, poświęcone trudnym i ważnym wątkom historii relacji i konfliktów polsko - ukraińskich dowodzą nieprzeciętnych umiejętności budowania przestrzeni środkami wyrazu silnie działającymi na emocje odbiorcy. Kreowaną przez Autorkę przestrzeń odbieramy fizycznie i mentalnie. Doświadczenia zdobyte w pracy nad przestrzeniami wystawienniczymi skutecznie przenosi w obszar projektowania przestrzeni mieszkalnych i publicznych. W zależności od potrzeb projektowana przestrzeń jest kojąca, energetyzująca lub neutralna. Działa na nasze emocje i nie ma znaczenia czy odbieramy ją świadomie czy podświadomie.

Zaprezentowane na końcu portfolio fotografie architektury oraz grafiki inspirowane „Niewidzialnymi miastami“ Italo Calvino to przykłady zainteresowań pani Pauliny, wykraczających poza obszar architektury wnętrz, a także wyraz potrzeby różnorodnych środków ekspresji.

IV.

Praca doktorska „Przestrzeń Człowieka. Architektura poza codziennością“ to starannie zaprojektowana i wysmakowana edytorsko, obszerna, ponad 200 stronicowa rozprawa wzbogacona 67 ilustracjami. Praca składa się z sześciu rozdziałów podzielonych na 13 podrozdziałów poprzedzonych wstępem. Pracę kończy podsumowanie, bibliografia i spis ilustracji.

We wstępie Autorka określa obszar jej zainteresowań — relacji człowieka i architektury,

ich psychologicznego i zmysłowego dialogu. Następnie, w kolejnych rozdziałach dokonuje analizy relacji pomiędzy miejscami, wyobrażeniami o nich i ich kulturowymi znaczeniami, podkreśla rolę zmysłowego doświadczania przestrzeni, opowiada o architekturze, która stymulując naszą wrażliwość czyni nas i nasze bycie w tym świecie lepszymi. Rozważania z obszarów proksemiki i neuroarchitektury pani Paulina wzbogaca cyklem autorskich grafik i, co bardzo ważne, fotografiami miejsc i obiektów bliskich jej wrażliwości. Subiektywne wybory są walorem, siłą tej dysertacji. Bowiern poparta wiedzą wrażliwość twórcy jest filtrem, który pozwala mu wnikliwie obserwować i opisywać świat. Przedstawione przez Autorkę miejsca i obiekty zawierają „pierzastek tego, co kiełkowało we mnie podczas prac nad „Sanatorium myśli“ w moich rodzinnych Bieszczadach“.

V.

Wpisane w przyrodę Bieszczad i topografię terenu „Sanatorium myśli“ jest zbiorem rozproszonych na rozległym obszarze obiektów architektonicznych o zróżnicowanej skali i funkcji. Jest to architektura, tak jak chce Autorka „poza codziennością“. Wchłonięta przez otaczającą przyrodę wchłania wędrowców i rozpoczyna z nimi dialog. Otwarta na ich potrzeby i aktywności, poprzez niewidzialne związki i wskazanie ducha miejsc dotyka ich wrażliwości. Zaprojektowane przez panią Paulinę obiekty wynikają z materii otoczenia i dematerializują się w nim. Spokój, zespolenie z przyrodą, utajona energia „Sanatorium myśli“ dekomponuje antropocentryczną perspektywę. Gra światła i cieni, widoki kadrowane z wrażliwością i czułością, nieustanny dialog architektury z przyrodą, wzajemne przenikanie, skłaniają do konstatacji, że człowiek nie jest uprzywilejowanym wierzchołkiem piramidy stworzenia lecz jednym z elementów tego świata.

VI.

Przedstawiona przez panią mgr Paulinę Zwolak-Nowak praca doktorska jest oryginalnym rozwiązaniem artystycznym i świadczy o rozległej wiedzy w dyscyplinie sztuki projektowej w dziedzinie sztuki plastycznej, świadczy o posiadanych przez Autorkę umiejętnościach prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej, tak jak omówiony w początkowych akapitach recenzji dorobek twórczy. Spełnia zatem wymagania określone w Ustawie z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Przedstawiona praca wyróżnia się szczególnie wysokimi walorami artystycznymi. Jestem pod dużym wrażeniem wrażliwości pani Pauliny i jej nieprzeciętnych umiejętności kreowania przestrzeni przenikniętych emocjami, energią i pięknem. Przestrzeni, w których nie jesteśmy obojętni. Składam wniosek o przyznanie wyróżnienia.

Warszawa, 14 maja 2022

